

Aben flytter ud

Jesper Dahl har levet et mere ekstremt liv end de fleste. Som sit alter ego Jokeren har han i 25 år på den danske hip hop-scene både skabt succeser og skandaler og i det hele taget levet klichéen om stjernelivet helt ud til kanten. Og lidt til. Nu har han fundet årsagen til sit stofmisbrug og er klar til endnu engang at genstarte karrieren. Men denne gang skal det være sidste gang

TEKST HENRIK NORDSKILDE FOTO PETRA KLEIS

Jesper Dahl er 44 år gammel og har boet 44 forskellige steder i sit liv. Antallet af boliger er rimelig sikkert. I hvert fald gjorde han status for tre-fire flytninger siden, forklarer han på vej ud ad døren i sit nuværende hjem. Fra den rummelige og lyse Frederiksberg-lejlighed er der udsigt til en grøn plæne, blå himmel, røde muremestervillaer og måske et mere stabilt liv, end han har budt sig selv i mange år.

Han klapper sig på lommerne, inden han smækker døren til lejligheden, hvor han bor med sin kæreste og på skift hendes to børn og hans datter på ni år. Pungen er i højre baglomme, telefonen i højre forlomme, nøgler og smøger i venstre forlomme og kvitteringer i venstre baglomme. Intet af det er tilfældigt, siger han på vej hen for at købe en sen frokost. Det er et af de systemer, der skal få hverdagen til at hænge sammen for manden, der som sit alter ego Jokeren gennem 25 år har markeret sig i medierne. Både som den måske bedste lyriker blandt danske rap-musikere og som manden, der ikke har skånet sig selv, når det gælder stoffer, alkohol og endeløse byture.

Kursen var ellers stukket ud til et stabilt stationcar- og udestueliv for den unge Jesper i 80'ernes Hillerød i Nordsjælland. Han voksede op i en akademikerfamilie, hvor der godt nok ikke var pres på for, at han skulle vælge en bestemt vej, men der var omvendt heller ingen, der havde den fjerneste tanke om, at man kunne blive kunstner. Det ændrede sig med den hyperaktive dreng, der ikke kunne sidde stille i skolen. Når han ellers var der. Det var han stensikkert ikke om onsdagen, hvor der var hiphop på MTV to timer om formiddagen. Musikken og teksterne bragede ind i parcelhuset og ind i bevidstheden hos skoledrengen. Inde på teenageværelset mellem røgskyer og de tomme cigaretpakker, han havde sat op på væggen side om side, skrev han raptekster og diskuterede amerikansk hiphop med vennerne. Han begyndte transformationen til Jokeren i slutningen af 80'erne, hvor han dannede gruppen Madness 4 Real sammen med Rasmus Berg, Nicholas Kvaran og Blæs Bukki. Så snart de kunne få udbetalt deres børneopsparinger, brugte de pengene

TAK TIL GULDSMEDEN HOTELS, MANON LES SUITES OG SPORTING HEALTH CLUB

"Jeg håber, at det kan hjælpe andre med ADHD, at jeg fortæller om, at jeg var nødt til at medicinere mig selv med stoffer. Hvorfor skal det være sådan, når der er en løsning?" spørger Jesper Dahl, der pga. af medicinen for første gang i mange år kan holde sig fra kokain.

på et sampler-keyboard, de lavede beats, skrev tekster og gav koncerter på den spirende københavnske hiphop-scene. I 1992 fik gruppen chancen for at komme til Los Angeles og producere musik for bl.a. hiphop-stjernerne Eazy-E og Ice Cube.

Livet som Joker

“Du må gøre lige, hvad du vil. Vi støtter dig,” sagde lægen og folkeskolelæreren til deres søn. Det var tydeligt på bekymringen i deres ansigter, at de ikke mente det, men han så sig ikke tilbage. Gruppen tog til Los Angeles, fik en villa i Beverly Hills stillet til rådighed og gik i gang med at producere musik.

De oplevede også en bandekultur, hvor det var almindeligt at være bevæbnet, også i musikmiljøet, de røg kilovis af hash, vandt guld- og platinplader, men blev ifølge Jesper Dahl snydt for et millionbeløb, inden de i 1995 vendte hjem til Danmark. Her fortsatte de under navnet Den Gale Pose og hittede bl.a. med “Flere ho’s” og “Spændt op til lir”. Han levede rollen som Jokeren helt ud med lyseblåt jakkesæt, slangeskindsstøvler og en stok med et sølv-hundehoved og røde rubin-øjne. Livsstilen med fester og stoffer fortsatte også. Han udeblev fra familiekomssammener, eller dukkede op direkte fra seneste bytur, han fik antipsykotisk medicin på grund af den hashpsykose, han havde med hjem fra USA, og familien ville have ham på afvænnings. Men “jeg går jo bare i byen” som han sagde til sin søster, når han fortalte om sit liv. F.eks. om den lørdag formiddag på Strøget i København, hvor han brækkede sidespejlet af en parkeret bil for at sniffe kokain fra det, eller om hans hærgede privatøkonomi og bankrådgiveren, der nægtede at forhøje hans kassekredit – for derefter at bede om en autograf til sin datter. I 2002 brød Den Gale Pose op, og lige siden har Jokeren fortsat med en solokarriere og sit åbenlyse forbrug af stoffer og fester.

For tre år siden sad han med sin mor på en kaffebar i København.

“Jeg håber, du overlever,” sagde hun.

Især to omstændigheder har haft afgørende betydning for, at han hverken er død eller for alvor har ramt bunden – for det mener han ikke, at han har. Det ene er, at han fysisk har kunnet holde til misbruget. Et lægetjek foretaget, mens han stadig tog stoffer, viste, at han er sund og rask.

Og så har han haft en omgangskreds, der har grebet ham, f.eks. da økonomien strammede til, og han ikke kunne få dagpenge. Men Jesper Dahl er træt. Træt af, at han gennem så mange år har brugt alt, hvad han har tjent “og lidt til”, som han siger, på kokain. At han så længe har stresset over, hvor-

Jesper Dahl spiller skak mod sin far og på nettet mod folk fra hele verden. “Da jeg ikke længere drak en flaske vodka om dagen, steg min rankingscore med 300 point på en eller to uger,” fortæller han.

“Jeg kiggede på skærmen, lavede mit træk, og kiggede op igen. Alle mennesker var væk. Toget var ankommet og kørt igen – det larmer jo alligevel en del – men jeg havde ikke opdaget det ”

dan han skulle få råd til næste leverance. Og han er træt af, at det har skadet hans karriere. Træt af, at folk i branchen har vendt ryggen til, når historier om stoffer og gennemhullet økonomi kom til at fylde mere end historier om kunst. Nu vil han genstarte karrieren “for femte gang”, men det skal være sidste gang. Og der er en særlig grund til, at han tror på det.

En bane at sove på

Han taler stort set lige så hurtigt, som han går, da han bevæger sig hen ad fortovet på Frederiksberg. Stemmen kan umiddelbart lyde træt og nasal som en ramponeret bokser med et hårdt liv bag sig, bare afspillet på dobbelt hastighed – mindst. Han er den belastede gadedreng, der i det ene øjeblik redegør for sit stofmisbrug og sine venskaber i bandemiljøer for i det næste at komme ind på abrahamistiske religioner, Sigmund Freud, geopolitik, klimaproblemer og sin fascination af travsport. Hans opmærksomhed er en projektør, der fejrer på kryds og tværs hen over landskabet og hele tiden finder nye punkter at stoppe op ved. Og indimellem låser den sig fast i en hyperkoncentration. F.eks. som den dag for nylig, hvor han på vej til et møde stod og ventede på toget, mens han fordrev tiden med at spille skak mod sin far på telefonen.

“Jeg kiggede på skærmen, lavede mit træk, og kiggede op igen. Alle mennesker var væk. Toget var ankommet og kørt igen – det larmer jo alligevel en del – men jeg havde ikke opdaget det. Man skal ikke kun se det som en diagnose eller sygdom. Der er også gode ting, f.eks. er kreativitet en direkte bivirkning af at mangle dopamin. Hvis jeg skriver på en tekst, er jeg 100 pct. inde i den tekst, indtil den er færdig.”

“Det” er den ADHD-diagnose, som han

for nylig har fået. Åbenbaringen var en næsten 20 år gammel artikel fra det amerikanske Time Magazine, som han blev opfordret til at læse. Den handler om sammenhængen mellem dopaminmangel og tendensen til at tage stoffer, og den sammenhæng, mener han, forklarer ikke så lidt om, hvordan han har levet sit liv.

Mens han går, fortæller han om de neurologiske sammenhænge i hjernen, at receptorerne har svært ved at modtage dopamin, og hvordan han har selvmedicineret sig med alkohol og kokain indtil for få måneder siden. En flaske vodka og fem gram kokain om dagen for at være mere specifik. Fra om morgenen til om aftenen, hvor han tog kokain for at kunne sove, fordi stoffet netop giver ro, hvis man har ADHD. I dag er han statsmedicineret, som han kalder det, med medicin, der sørger for de rigtige niveauer af dopamin.

Da han nævner det, stopper han ved et rødt lys, og samtidig stopper talestrømmen for første gang denne eftermiddag. Han er kommet i tanke om noget.

“Jeg har faktisk ikke fået min medicin i dag. Kan vi lige gå en tur på apoteket?”

Han begynder at gå og tale igen, begge dele i samme tempo som før. På vej til apoteket lægger han ikke mærke til manden i jakkesættet, der passerer ham på fortovet og kigger på rapperen med genkendelse i blikket. Jesper Dahl lægger tilsyneladende heller ikke mærke til manden i træningstøj, der kigger på ham inde på apoteket. I stedet taler han videre og så højt, at alle, der er interesserede, kan få indblik i ADHD.

Da han igen er ude på gaden, bliver han stoppet af en mand med sin lille søn ved hånden. Manden spørger, om han må få en cigaret, nu hvor Jesper Dahl alligevel er ved at fiske en frem til sig selv.

“Ved du godt, at han er en superstar ham der,” siger manden til sin undrende søn og får ild af sit idol.

“Jeg har hørt hans musik meget”.

Jesper Dahl går nogle få meter længere hen ad fortovet. Så bremser en bil op ude på den befærdede vej. Der er to mænd i 30'erne i bilen, og manden i passagersiden åbner døren og stiger ud.

“Jesper!” råber han hen over køretøjet. Jesper Dahl vinker og råber hej.

“Jeg skulle bare se, at det var dig. Vi har lige væddet en shufi,” råber manden triumferende og sætter sig ind i bilen igen.

Jesper Dahl kender ikke de to mænd, men han kender sit ry, og han studser ikke over, at præmien i væddemålet var en bane kokain. Men fra nu af vil han gerne fortælle en anden historie om sig selv end den om stoffer og livet som player. Har man fulgt hans karriere, kan man dog spørge, hvorfor han vil til at gå op i sit ry, når han ellers har virket upåvirket af historierne. Hvorfor ikke være ligeglads med forargelse og løftede pegefingre?

“Jeg har egentlig altid været ligeglad, men efterhånden er det næsten kun de historier, der kommer frem på Google. Også usande historier, f.eks. om at jeg har måttet gå fra hus og hjem. Jeg har sagt ja til Vild med dans i år, og for at kalde en spade for en spade håber jeg da, at det kan gavne min karriere. At danskerne kan se, at jeg stadig er her. Nogen siger ‘hov, hvor er Jokeren blevet af’, men så er det måske, fordi jeg har lavet nogle jazzplader, eller jeg har brugt tid på at male, skrive klummer eller bøger. Jeg er ked af, at alle de skandalehistorier har overskygget det, jeg i virkeligheden

JOKEREN

Født 1973.

Opvokset i Hillerød.

Var en del af Madness 4 real og Den Gale Pose. Som solist har han bl.a. udgivet “Alpha Han” og “Den Tørstige Digter”.

Derudover har han bl.a. udgivet bøgerne “Sengen er giftig”, tekstsamlingerne “Det er bare ord” og samtalebogen med Kurt Thyboe “Damer, Drugs og Dæmoner”.

Hans seneste udgivelse, singlen “Jeg’ de voksne”, udkom i foråret.

I 2014 blev han optaget i Kraks Blå Bog.

Jesper Dahl er far til Chili Tallulah på ni år og lever sammen med Cindie Buus, der er stewardesse.

“Jeg har misbrugt min kreativitet, sport og træning. Jeg misbrugte også lektier i skolen. Gav mig selv ekstra lektier for, for at stimulere mig selv, indtil skolen røg ad helvede til, da jeg blev lidt ældre.”

kan. Og det er at skrive sange, bøger og digte. Mit liv er meget mindre kaotisk nu. Og så synes jeg, det er et meget fint tidspunkt at slå en streg i sandet og sige ‘så, det var dén ungdom’. Som 44-årig, ikke?” siger han med et skævt grin.

“Jeg vil gerne vise Danmark, at nu er jeg blevet voksen.”

Broer i brand

Skal man være lidt hård ved Jesper Dahl, kan man sige, at han har fortalt ‘nu er jeg blevet voksen’-historien flere gange gennem årene. For så at modsige sig selv kort tid efter, f.eks. ved at miste kørekortet i tre et halvt år, fordi han kørte med spiritus og kokain i blodet, som det skete forrige år, eller fortælle i en direkte tv-udsendelse, at han er påvirket af kokain. Plus at hans venskaber med bandemedlemmer næppe er med til at aflive det bad boy-ry, han er træt af.

Da han er tilbage i lejligheden, putter han en ritalin-pille i munden, tager en slurk fra vandhanen og bøjer hurtigt nakken bagover. Han steger kylling, skænker økologisk letmælk og taler videre, mens han skramler rundt i køkkenet efter krydderier, et par gaffler og en tallerken, som han familiært tilbyder sin gæst at spise med fra. Selv mener han, at opmærksomheden omkring kørekort, bander og hans tv-optræden er ude af proportion.

“Det sker for mange mennesker, at de mister kørekortet i en periode. Jeg havde 0,7 i promille og lå lige over bagatelgrænsen for kokain, som åbenbart findes. Jeg var ikke medicineret af staten, så jeg måtte medicinere mig selv for at kunne fungere. Jeg vil også sige, at jeg kørte stille og roligt, og kørte ind til siden, da jeg blev stoppet, det var ikke sådan, at jeg prøvede at stikke af. Og hvad så, hvis jeg havde taget en streg kokain, inden jeg gik i Aftenshowet? Det var næsten, som om jeg var spedalsk. Det er ærgerligt, hvis folk glemmer mine ord pga. nogle forholdsvist banale småting.”

Lige siden sine helt unge år har han haft en fascination af underverdenen. Det kunne hele Danmark få et indblik i, da hans bedste ven blev slået ihjel i sin lejlighed i København i 2012 i forbindelse med et narkoopgør. ‘Jokerens ven skudt’ stod der på forsiderne.

“Alle mine venner skal ikke være bandemedlemmer, så kunne jeg lige så godt selv blive bandemedlem, men det var gadebander, der hjalp mig med at få lidt penge på lommen, da jeg ikke havde nogen. Og hvis jeg har en eller anden form for gaderespekt i de miljøer, kan jeg måske også være med til at udbrede sunde interesser, f.eks. hiphop.”

Jesper Dahl taler videre og kommer i hurtig rækkefølge ind på Vladimir Putin og et mislykket behandlingsophold i Sverige, hvor han skulle på Minnesota-afvænnings, og man “dårligt nok måtte hilse på kvinderne, fordi det var et overgreb”, og så var der en interessant dokumentarfilm, han så for nylig om smeltende gletsjere og en anden dokumentar om argentinske køer med ‘prutterysække’, som skal forhindre CO2-udslip og ... “nå, hvad faen kom vi fra,” siger han så og vender tilbage til breakdance og electric boogie, som han talte om et kvarter tidligere.

“Jeg har levet et helt liv med ADHD, så jeg har stadig den samme måde at tænke på, og det kører derudad i forskellige retninger,” siger han næsten lidt undskyldende.

Men han er mere organiseret end tidligere, siger han også. Han sammenligner sit liv hidtil med at stå midt i en tornado og selv være en del af tornadoen.

“Efter det med Aftenshowet kunne jeg godt se broerne bag mig brænde i branchen. Tiderne skifter vel lidt, og nogle er måske blevet lidt småborgerlige og skal forsvare over for konen, hvorfor de vil have noget med mig at gøre. Men når der er nogle døre, der lukker, er der nogle nye, der åbner, f.eks. inden for travsporten (Jesper Dahl er medejer af flere travheste i Stald Jokeren, red.). Jeg har mødt nogle forretningsfolk, der har lært mig at køre min forretning på en måde som ... altså det er 25 år siden, jeg udgav mine første ting med Eazy-E og Ice Cube, og jeg er stolt af de guld- og platinplader jeg har,” siger han og nikker i retning af pladerne, der hænger på væggen og fortæller historien om henholdsvis 500.000 og 1.000.000 solgte eksemplarer.

“Men de managers, jeg tidligere har haft i musikbranchen, har måske været mere interesserede i bare at få deres 20 pct. Jeg er begyndt at tage mig af min forretning. Det vil f.eks. sige, at jeg har tjek på bilagene og åbner min post. Det var ikke en selvfølge tidligere, hvor jeg har oplevet at have et helt års uåbnet post liggende, hvor 90 pct. af det jo så var rykkere.”

Aben i ringhjørnet

Han rejser sig og skyller tallerkenen af. Han vender tilbage til de to mænd, der stoppede bilen midt på vejen tidligere.

“Det ville måske være meget fedt, hvis folk væddede en god bog i stedet for.”

Han griner lidt, men mener noget med det.

“Skibet er sgu ladet med andet end kokain. Skibet er ladet med ord”

“Skibet er sgu ladet med andet end kokain. Skibet er ladet med ord. Det gør mig rigtig glad at være ude at spille koncerter, og det gør mig glad, når børn og voksne kan spejle sig i det, jeg skriver. For nylig skulle jeg på travbanen i Aarhus, og jeg stod og hævdede nogle penge. Så kom der en sød lille rødhåret pige på 6-7 år og sagde ‘Jeg kan godt lide din sang’. ‘Nå tak, hvad er det for en sang?’ Så begyndte hun at synge ‘Kun os to’. Det er ret vildt at nå et publikum på den alder. Den sang handler om en opbrudt børnefamilie, og det er jo tidstypisk.”

Det tog Jesper Dahl syv forsøg, inden han formåede at overholde sin aftale hos lægen for at tale om en mulig ADHD-diagnose. Det tog 44 boliger, før han fik inviteret familien på en housewarming, og det tog 25 år, før han fandt en anden måde at håndtere sin psyke på og blive ‘nyvoksen’, som han kalder det.

Han står midt i sit køkken, smiler og åbner armene til et farvelkram. Dengang på kaffebaren svarede han sin mor sådan her:

“Mor, jeg overlever ikke. Det gør du heller ikke, vores børn dør, ingen overlever.”

Der var ikke udtryk for en dødsdrift.

Jesper Dahl vil bare gerne gøre en forskel i sin levetid. Jokeren lever også, men nu står han op om morgenen og laver fem minutters vejtrækningsøvelser og en yoga-solhilsen, han drikker letmælk, han har lært at binde et slips, han tjekker sin e-boks, er stoppet med at spise oksekød af hensyn til klimaet, og han tager til boksetræning hver formiddag. For at være i form til at danse i fjernsynet og i form til at holde sin hårdeste modstander i skak.

“Min ambition for fremtiden er stadig at bruge de livserfaringer, jeg har, til at skabe kunst. Men jeg vil også gerne lige nyde sejren over aben i mig selv. Kan du huske de gamle kung-fu-spil på computeren, hvor man mødte forskellige modstandere? Den sidste, man møder, er en figur svarende til den, man selv styrer. Den kan de samme ting og er den sværeste modstander at besejre. Jeg synes, jeg har fået givet min indre abe nogle nyrehug, så den har lagt sig ned.” ●

En del af Jesper Dahls liv som ny-voksen er boksetræning, som han er til hver formiddag.